

«державне управління розвитком загальної середньої освіти», «механізми державного управління розвитком загальної середньої освіти»;

- **з'ясовано** стан реалізації державно-громадського управління в практиці функціонування сучасних загальноосвітніх навчальних закладів різних типів і громадсько-активних шкіл;

- **визначено** базові механізми державного управління розвитком загальної середньої освіти: механізм підготовки і розвитку педагогічного персоналу, контенту освіти, навчального середовища, оцінювання, цілевизначення і менеджменту/фінансування системи середньої освіти;

- **вивчено, проаналізовано та узагальнено** вітчизняний і зарубіжний досвід функціонування громадсько-активних шкіл (ГАШ) в контексті їх розвитку як активних соціально-педагогічних систем.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Л. М. Калініна, д. пед. н.

Проект Концепції української школи (12-річний термін навчання) визначає місію і стратегії, пріоритети, завдання та механізми реалізації загальної середньої освіти, зокрема інформатизацію, управління, автономію закладів середньої освіти, які можуть складати основу для внесення змін і доповнень до чинного законодавства в сфері освіти України та запропонованих двох законопроектів базового закону «Про освіту» як у законодавчому, так і практичному дискурсах.

Управління системою середньої освіти має здійснюватися на засадах методологій системного аналізу, системної динаміки та м'яких систем; теорії активних систем (ТАС) і теорії управління розвитком навчальних закладів як громадсько-активних систем, а також ґрунтуватися на фундаментальних принципах демократичного врядування, зокрема партисипативності, субсидіарності, рефлексивності, дуальності, системної раціоналізації, відповідності потребам замовників освіти і потребам суспільства, відкритості, державно-громадського партнерства, відповідальності

та підзвітності суб'єктів управління різних ієрархічних рівнів, законності та правової пріоритетності інформаційного забезпечення управління, інформаційної достатності, взаємоповаги, позитивної мотивації. Має відбутися осучаснення положень теорії управління відкритими соціально-педагогічними системами, до яких належить і система середньої освіти, через обґрунтування мети, завдань, змісту інформаційно-аналітичної діяльності та інформаційно-комунікаційних відносин керівників різних ієрархічних рівнів у архітектурі системи інформаційного забезпечення державно-громадського управління; концепції ефективності через факторно-критеріальну модель ефективності управління навчальними закладами.

Розгортання демократичних процесів у системі управління середньою освітою має враховувати світові тенденції сталого демократичного розвитку розвинених країн та потребує впровадження нових, відкритих і демократичних моделей управління в системі середньої освіти, адже в історії цивілізації неможливо знайти приклади існування демократично-ліберальної школи в тоталітарній чи авторитарній державі, і навпаки – у демократичній державі – освітньої системи, організованої за принципом «ієрархічної вертикальної піраміди», залежної лише від однієї особи керівника.

Децентралізація, деконцентрація та дерегуляція управління системою середньої освіти має передбачати: скорочення управлінської ієрархічної вертикалі системи управління середньою освітою за кількістю ланок і структурних підрозділів і за кількістю спеціалістів (державних службовців) і методистів; перегляд обсягу повноважень і встановлення меж колективної відповідальності (державних і громадських структур та органів місцевого самоврядування за надання якості освітніх послуг, включаючи відповідальність і фінансові ресурси, делегування управлінських функцій і передачу повноважень ухвалення рішень у системі середньої освіти (деконцентрація) місцевим громадам, самоврядним, професійним освітянським і громадським структурам). З метою прискорення децентралізації управління системою середньої освіти має відбутися усупільнення процесу прийняття управлінських рішень, перерозподіл видів управлінських рішень на

різних ієрархічних рівнях системи середньої освіти згідно з функційно-посадовими компетентностями її керівників на користь органів громадського самоврядування та директора як керівника шкільною громадою закладу освіти. У системі середньої освіти відповідно до децентралізації управління має формуватися раціональне поєднання персоніфікованої та колективної відповідальності за прийняття і реалізацію управлінських рішень, розподілення відповідальності між усіма суб'єктами державно-громадського управління та громадського самоврядування системи середньої освіти, керівниками закладів освіти за якість надання освітніх послуг і забезпечення рівного доступу до якісної освіти, а також має бути забезпечена ключова відповідальність батьків учнівської молоді, як замовників освітніх послуг, за освіту і виховання дітей. Управління системою середньої освіти за типом і формою має стати адекватним інформаційній цивілізації та багатовимірності розвитку сучасного суспільства в Україні, що розвивається у таких вимірах, як демократичне, вільне, громадянське, «суспільство знань», інформаційне, цифрове, ринкове та має бути наближеним до європейських стандартів і практико-орієнтованих управлінських парадигм. Розвиток державно-громадського управління (ДГУ) вимагає постійного вдосконалення та запровадження нових форм.

СИСТЕМА СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЯК ОБ'ЄКТ ВИВЧЕННЯ ТА УПРАВЛІННЯ

І. Г. Осадчий, д. пед. н.

Система загальної середньої освіти сільської місцевості (СЗСОСМ) – це територіальна освітня система, яка через діяльність освітніх інституцій (навчальних закладів, їх окремих компонентів, а також об'єднань), систем забезпечення (інформаційного, методичного, фінансового, матеріально-господарського, транспортного тощо) та органів управління і самоврядування забезпечує здійснення процесів здобуття загальної середньої освіти на рівні чинних державних стандартів дітьми, які проживають у сільській місцевості.